

Адоньев В.А.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МАРКЕТИНГУ В ЕНЕРГЕТИЦІ ОБЛАСТЕЙ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Аналізуючи сучасний стан економіки південних областей України, недоліки в організації, зокрема, паливно-енергетичного комплексу, можна відзначити необхідність впровадження ефективних маркетингових технологій. Дослідження процесів формування і розвитку маркетингових управлінських структур в енергетиці областей півдня України показує, що організаційна структура управління маркетингом представляє собою інтегрований елемент системи, на формування якого впливають цілі і особливості управління об'єктами, його місце в системі управління в цілому, застосовувані методи, процеси і техніка управління, зміст і організація інформаційного забезпечення. Теперішній стан маркетингових структур є дуже далеким від оптимального. Розвиток маркетингу в сфері виробництва, розподілу та споживання енергоресурсів потребує інноваційного підходу, застосування сучасних методів та ідей.

На теперішній момент проведена значна кількість досліджень в цьому напрямку. Це, зокрема, роботи багатьох Забелін П.В., Моїсєєвої Н.К. (Москва), Куденко Н.В. (Київ), Горячек І.П. [1], Сорока А.В. [2]. Серед робіт закордонних вчених можна зазначити сучасні підходи до розвитку стратегічного маркетингу Ламбена Ж.-Ж. (Франція). Але для ефективного розвитку маркетингової системи в конкретному регіоні, необхідно врахувати регіональні особливості даної галузі. Зважаючи на вищевказане, задача розвитку маркетингу в енергетиці областей півдня України є актуальною і потребує цілого комплексу наукових досліджень.

Метою представленого етапу досліджень є: аналіз особливостей сучасного стану маркетингу в паливно-енергетичному комплексі областей півдня України; формулювання та обґрунтування основних напрямів оптимізації маркетингової системи.

В результаті всебічного аналізу економіки областей півдня України, можна визначити негативні риси, які гальмують нарощування промислового потенціалу регіону, зокрема:

- важкий фінансовий стан майже половини промислових підприємств ;
- застарілі технології, обладнання у більшості виробництв, які працюють без залучення інвестицій, технологічний розрив у рівнях їх розвитку через відсутність інновацій;
- висока ступінь зношеності основних засобів;
- неконкурентність більшої частини промислової продукції;
- недостатня орієнтація на виробництво продукції кінцевого споживання;
- домінування виробництв, насамперед, у легкій та машинобудівній промисловості, які працюють на давальницькій сировині;
- відсутність ефективного власника на більшості акціонерних товариств, низький рівень корпоративного управління ними;
- відсутність платоспроможного споживчого попиту і недосконалість пропозиції через недорозвиненість системи дослідження кон'юнктури ринку та маркетингу.

Стосовно до енергетичних підприємств окремих регіонів організаційна структура маркетингу повинна працювати у тісній взаємодії зі споживачами електроенергії в регіоні з метою забезпечення умов для створення конкурентноздатної продукції й послуг.

Управління маркетингом в ПЕК –це складний механізм вивчення потреб і попиту на ринку, в якому необхідно виділити:

- аналіз потенційного попиту на товари і послуги, також прогнозування потреб споживачів;
- обґрунтування оптимальних каналів просування товарів на ринок;
- управління і координація дій агропромислового виробництва під заплановані обсяги випуску асортиментної продукції;
- оптимізація структури агропромислового виробництва та його диверсифікації (збільшення асортименту за рахунок додаткових інвестицій).

Враховуючи, що маркетингова система вміщує в себе різні елементи: постачальників, конкурентів, посередників споживачів (ринки), підприємства тощо в сучасних умовах маркетинг є основним засобом досягнення поставлених цілей окремим підприємством ТЕК. Дослідження показують, що стійкий економічний розвиток України неможливий без кардинального вирішення трьох основних складових народного господарства: паливно-енергетичного комплексу, енергопостачання й енергоспоживання. Проблема регіонального управління цими трьома основними складовими в процесі реструктуризації енергетичних галузей відображає весь комплекс питань енергетичної політики.

Встановлено, що на рівні регіонів півдня України повинні бути вирішені наступні проблеми:

- об'єктивний перерозподіл досягнутого на протязі господарського циклу, економічного ефекту від діяльності підприємств ТЕК для розвитку галузі в цілому;
- підвищення надійності функціонування галузі й оптимальне використання існуючої системи оперативно-диспетчерського управління;
- сформувати ринок ПЕР областей, який би дозволив своєчасно планувати питання тепlopостачання, формування єдиної системи державного регулювання і контролю за тарифами на ринку енергетики і потужностей.

Відомо, що постійне збільшення потужностей агрегатів сприяє істотному зниженню затрат на встановлений кіловат потужностей. Так, виробництво кіловат-години електроенергії агрегатом потужністю в мільйон кіловат потребуватиме на 14 відсотків палива менше, ніж агрегатом потужністю в 100 кіловат.

В ринкових умовах серед енергетичних заходів щодо підвищення технічного рівня наявного устаткування, вдосконалення технологій у всіх галузях народногосподарського комплексу важливе значення набуває модернізація – процес оновлення і вдосконалення діючого устаткування за допомогою заміни окремих механізмів і деталей більш досконалішими механізмами, пристроями і технічними розробками. Модернізація дає можливість з незначними затратами і в короткі строки підвищити продуктивність обладнання, значно збільшити обсяги виробництва і поліпшити якісні показники роботи підприємств в умовах конкуренції.

До пріоритетних напрямів нарощування енергетичних потужностей в сучасних умовах слід віднести:

- відновлення зруйнованих ГЕС з максимальним використанням існуючих гідротехнічних споруд;
- будівництво міні- і мікро гідроелектростанцій без створення додаткових водоймищ (руслів ГЕС);
- будівництво малих ГЕС з акумулюванням води у новостворених водоймищах з подальшим комплексним використанням водних ресурсів (гідроенергетика, регулювання водостоку, розвиток рибного господарства, рекреація);
- запровадження електро- та теплогенеруючих установок з використанням енергії вітру, сонця і води (термальних вод).

Реалізація таких масштабних перетворень у галузі ПЕК повинна здійснюватися з врахуванням економічної диференціації регіонів, рівня соціальної та виробничої інфраструктури, продуктивних сил та урбанізації території.

З цією метою важливе значення має обґрунтування основних напрямків інноваційної діяльності в галузі енергозабезпечення великих міст регіонів півдня України. Становлення та розвиток енергосистем крупних міст в Україні, як і в інших країнах колишнього СРСР засновувалося на пріоритеті принципів централізованого енергопостачання, з одного боку, і комбінованого виробництва теплової та електричної енергії, з іншого боку. При цьому визначальним критерієм є забезпечення споживачів теплом, як менш мобільним видом енергії, а виробництво електроенергії при цьому є завершальною ланкою і завершальним продуктом. Відтак комбінований спосіб виробництва виявляється економічно ефективним лише за наявності великої кількості споживачів теплової енергії, що якраз і характерно для великих міст.

Створення подібних енергосистем великих міст в колишньому СРСР фактично відбувалося в два етапи:

- 1) становлення і випробування перших енергосистем (1935 - 1941 рр.);
- 2) відновлення зруйнованих та введення великих обсягів нових потужностей (1945 - 1965 рр.).

Отже, практично всі енергосистеми великих міст України, як і інших країн колишнього СРСР, в якості базових використовують технічні рішення кінця 50-х - початку 60-х рр. ХХ ст. На сьогоднішній день вони мають надзвичайно високий ступінь зносу, їх розподільчі потужності характеризуються високим рівнем втрат теплової та електричної енергії при передачі. З іншого боку, система забезпечення оплати за використану енергію не відповідає умовам ринкової економіки, внаслідок чого платежі не надходять у повному обсязі.

Таким чином, основні напрямки інноваційного процесу в галузі енергозабезпечення можна визначити як:

- відновлення зношених потужностей з виробництва теплової й електроенергії та поступова заміна застарілого обладнання на технологічно нове;
- розробка і впровадження заходів, спрямованих на зменшення негативного впливу підприємств ПЕК на навколишнє природне середовище;
- впровадження нових матеріалів, що будуть застосовуватися при монтажі енерго- та теплопередавальних мереж, з метою зменшення втрат енергії;
- оптимізація роботи із споживачами, спрямована на більш повне надходження коштів за використану теплову та електричну енергію.

Використання розроблених підходів дозволить значно поліпшити стан паливно-енергетичного комплексу областей півдня України, підвищити енергобезпеку регіону.

Література

1. Горячек І.П. Стратегічне планування: функція менеджменту // Економіка. Фінанси. Право. – 2000. - №2. – С. 16-21.
2. Сорока А.В. Стратегічний Аналіз діяльності інвестиційних фондів // Проблеми удосконалення бухгалтерського обліку в умовах ринкової економіки. Зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конференції. – Полтава:ПКІ, 1999. – С. 217-220.
3. Ламбен Ж.-Ж. Стратегический маркетинг. Европейская перспектива / Пер. с франц. – СПб.: Наука, 1996.

Аннотация: в статье проанализировано современное состояние маркетинговых процессов в энергетике областей юга Украины, обоснованы основные направления оптимизации маркетинговой системы.

Main directions of marketing development in power engineering of Ukraine's southern regions.

Summary: in the article there has been examined modern state of marketing processes in power engineering of Ukraine's southern regions, main directions of marketing system optimization have been substantiated.